

Szerkesztőség-és kiadóhivatal
 hová a lapba szánt kéziratok
 — reklamációk és —
 előfizetési pénzek küldendők
 — Maros-Vásárhely, —
 Szentgyörgy-utca 9. szám.
 — ref. lelkészi lakás. —

VASÁR NAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

Kiadja: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület „Egyházi Értekezlete“.

FELELŐS SZERKESZTŐ
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
 ref. lelkész Maros-Vásárhely.

Megjelenik minden vasárnap.
 ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egy évre 5 K — fill. Negyed évre 1 K 25 f.
 Fél évre 2 K 0 fill. Egy szám ára 6 fill.

TÁRSSZERKESZTŐK
PAÁL GUSZTÁV,
 ref. koll. tanár Maros-Vásárhely.
S. SZABÓ JÓZSEF,
 ref. koll. vallástanár Debrecen.

A helyes székelmentő akció.

Fehér saskeselyű száll, száll, merre a nap felkél, napnyugatról napkeletre. Nyomában a székely ősapa — Attila — fiának, a deli Csabának hadakozó népe. A hetedik napon fényverő szárnyait, a Rika-hegy ormán, örökre bevonja a szent turul madár. S-Rika hegy ormáról, a székely ősapanya, Rika sirja mellől, harcias népére emez áldását mondja Csaba, a deli hős:

„Töltsétek be ezt a földet, s legyen boldog, ki itt lakik: hős a férfi, hű az asszony: otthon béke, künn dicsőség. Isten lelke minden házon; Úr áldása minden földön. Innen sohse muljatok el“. (Jókai: „Hadak útja“.)

És jöllehet, gyakorta vehette ajkára a székely a költő panaszát:

„Most rabló mongol nyilát,
 Zúgattad felettünk,
 Majd töröktől rabigát
 Vállainkra vettünk“ (Kölcsey: Hymnus.)

s jöllehet, gyakorta megtörtént, hogy:

„Bujt az üldözött s felé
 Kard nyult barlangjában,
 Szerte nézett s nem lélé
 Honját a hazában.
 Bérczre hág és völgybe száll,
 Bú s kétség mellette,
 Vérözön lábainál
 S lángtenger felette“. (U. o.)

azért a rohanó századok vérzivatarai között is Csaba áldása áldás maradt a székely fölött: mert nem ronthatta meg:

„A vad tatár Chán Xerxesi táborá
 S világot ostromoló töröknek
 Napkeletet leverő hatalma“.

(Berzsenyi Dr.,: „Magyarokhoz“.)

És ma?! Ma, mintha megszünt volna Csaba áldása; mintha jósbeszéde nem dobogtatná a székely szívét. Ugy tetszik: nem boldog, aki itt lakik; nem virágozik a békesség fája; lemenőben a székely dicsőség napja; nincsen Isten lelke minden házon; nincsen Úr áldása minden földön; pusztul, vész a székely; elhagyja erdős hegyeit, nem él lelkében a szent elhatározás:

„Nem megyek én innen sehova,
 Nóha sorsom itten mostoha;
 Hát ha volna még mostohább is,
 Nem maradnék-é itt tovább is?“

Elmehet a nap, a csillagok . . .
 De én nem mék, én itt maradok“.

(Petőfi: „Nem megyek . . .“)

Bizony:

„Szörnyű idő, szörnyű idő!
 S a ezörnyűség mindegyre nő“.

(Petőfi: „Szörnyű idő . . .“)

És, hogy nem tuzok, hogy nem rajzok a találónál sötétebb vonásokkal, álljon bizonyítékul az a tény, hogy ha nem is épen széles e hazában, de a hatalom küszöbén, a szőke Maros mellett, a Küküllők mentén, a morajló Olt partjain olyan divatos valami lett napjainkban a *székelymentő akció*, mint egy-egy szívhez szóló magyar nóta.

A székelységnek, mint a magyar faj legértékesebb, de legpusztulóbb elemei egyikének megmentését célzó mozgalom eszközei tudvalevőleg első sorban anyagiak, anyagi jólétet munkálók.

Hát ez mind szép is, jó is, helyén való is. Magam is szerény munkása vagyok ugyan, mégis érdeméhez nem szólok. Itt nincs helye.

Már azért sínes, mert a mint ezt jól tudjuk, a legnemesebb szándék és a legönzetlenebb igyekezet vezet azokat a fáradhatatlan munkásokat, a kik e kérdésben dolgoznak. Hanem azt hiszem és vallom, hogy nem azért szorult mentőakcióra a székely, mert nem áll vékával a pénze, hanem azért, mert elhagyta Istenét; holott Pál apostol olyan szépen mondja: „Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?” (Róm. 8 : 31.) mert nem veszi eszébe az irás szavait: „Keressétek először az Istennek az országát és annak igazságát és minden földi jó azon felül, ráadásul megadatik tinéktek. (Máté 6 : 33.)

Avagy nem így van ez?

Ime zajlottak el a székely feje fölött olyan idők, amikor kébelén volt a kenyere s hátán volt a háza; amikor zokogó sirással énekelte az egykorú énekessel:

„Néhol templomaink a földre ledöntettek,
Néhol utálatból más formába öntettek,
Néhol az a hely, hol Isten tiszteltetett,
Istállóvá tétetett.“

(Paksi Szathm. István.)

Mégsem hagyta el Istenét, inkább susogó fenyveseinek lombátora alá zarándokolt, mégis hallgatta a Krisztus evangéliumát, mely „Istennek ereje minden hívőnek idvességére“ (Róm. 1. 16.).

És ma?! . . . Ma megcsendülhet mindenütt a harangok hívogató szava a karcsú,

magas tornyokban, mert a kántorok aligha azt nem játszák előjátéknak egészen öntudatlanul, hogy:

„Harangoznak a toronyba,
Még se mennek a templomba.“

A papok pedig fájó humorral aligha így nem csavarintják ki nyakát az ismert bakánótának:

„Nincsen a bakának vasárnap.
Kell is annak, minék is kén.
Soh' sem kell a székelynek vasárnap.“

Nó hát ha ilyen templomkerülő, hogy legyen akkor vallásos; hogy hihessen Istenben, Krisztusban; mi módon higgyen abban, a kiről nem hallott — kérdem Pál apostollal? (Róm. 10. 14.)

De menjünk csak egy kicsikét tovább. hogy is mondotta Csaba? Legyen hős a székely férfi. Hát hiszen hős is volt, különben nem mondaná róla a vers, hogy:

„Föl székely, nézz szembe az ellenséggel,
Ki néz vele szembe, lá nem a székely!“
(Petőfi a székelyekhez.)

Hát hiszen ma is hős. Szakavatottsággal oda döfi bicskáját ellenségeskedő felebarátja oldalbordái közé. S remekül megégeti másodszor is a cserepet embertársa csürén, vagy házán. És ez nem hősiesség-e? . . . Még a gyermek is hős. Egy-két deci pálinkát oly ügyességgel felhajt, hogy nem rándul meg arcán egyetlen izom sem; nem csordul ki szeméből egyetlen könnycsepp sem és aztán oly kacskaringósan tud káromkodni utána. . . . S ez nem volna hősiesség?! . . .

De menjünk csak egy kicsikét tovább. Mit is mondott még Csaba?! . . . Legyen hű a székely asszony. Na, erről . . . erről nem szólok, mert sokat kellene mondanom.

Hanem azt mondom, hogy most már beszéljünk egészen komolyan. Egy alaposan gondolkodó szolgája az Urnak a mai embereket így jellemzi: hihetetlen nemzetség, melynek legfőbb dicsekvése, hogy haldoklik, sülyed, mely úgy tesz, mint az önkivületben levő beteg szokott, összetépi párnáit, beteg teste, beteg lelke nyugvóhelyét. Összetépi a

családi élet szentségét, a becsület tisztaságát, hit erejét, mindent, ami szent és nagy; nem kíván élni, nincs reménye, nincs szeretete, kábultan, tompán várja a halált (Gergely A. „prot. egyházi és isk. lapok.“).

És, ha ez a sötét kép talál ránk is, akkor kérдем: vajjon a székely nép lassu haldoklásának, sülyedésének, nyomoruságának oka nem a valláserkölcsei sülyedésben keresendő-e első sorban s csak azután abban, hogy legelőit befolyta a bozóka s szemeinek látása előtt megfogyatkozott a picula.

Itt alaposan nem segít, nem segíthet más, csak az atyákhoz hasonló erős hit mely hegyeket mozdit ki helyükből; régi, komoly erkölcsiség, a melyhez nem fér makula, avagy szeplő, kitartó; lelkiismeretes, becsületes munka; takarékoság, mértékletesség, tántoríthatlan ragaszkodás e földhöz, mely bölcsönkhöz fát adott, mely gyermekéveinknek virágot fakasztott.

Ez lesz az igazi székely-mentő akció, mely az irtó fejszét a korhadt fának gyökerére veti.

Akkor nem panaszol, nem jajong, nem vár alamizsnát, nem vándorol Amerikába a székely, hanem szól:

„... egykor mi valánk a sorsnak
Számadó könyvében a legelső szám“

(Petőfi: „Van-e egy marok föld“ . . .);

legelső szám leszünk mindörökké, addig:
„meddig a tűz hideg nem lesz, meddig a folyó le nem foly, meddig télre tavasz derül, meddig égből jön az áldás“, (Jókai: „Hadak utja.“);

Mivel most már „bizni kezdünk magunkba;
Hogy telik még mitőlünk is nagymunka.
Hogy kivirit még a székely (magyar) nép fája,
S lombjait majd Isten, ember csodálja,
Isten, ember csodálja.“

(Petőfi: „Rózsavölgyi halálára.“)

Ugy legyen.

Molnár Imre,
ref. lelkész.

Vasárnap.

Vasárnap van. Elnémul a
Hétköznapi élet.

Áhitattal, imádsággal
Telik meg a lélek.

Ma az ember s a természet
Ünnepi lepelt ölt;
Hála dalt zeng, buzgó imát
Ember, állat, menny, föld!

Egy fenséges imádságba
Olvad bele minden:
Hálát adva, arra kérünk
Légy oltalmunk, menedékünk
Mindenható Isten!

/ Kolozsvár, 1909. január 16.

Péter Gábor,
III. ref. tk.

Az örálja-boldogfalvi református egyház- község Kálvin alapjának rövid kronikája.

Én a Gecse-alapítványt sokszor megcsudáltam. Addig-addig, hogy elszántam rá magam utánozni azt. Serkenett erre az a hálás érzés is, mely pátronus családom minden tagja iránt elevenen él szivemben. Sok s nagy támogatásuk és tervezgetéseim jóságos istápolással való elősegítése szünne en arra ösztönzött, hogy valamivel én is viszonzozzam azt. Oh te szegény pap, hogy tehetnéd te meg azt? Isten a tudója, megnyit vivódtam én ezen. Ezalatt kezdődött emlegetése a Kálvin közelgő jubileumának. S így kapott tervezgetésem legelőbb nevet. Heuréka! Egyházamnak Kálvin alapot muszáj teremtenie. Ennél jobb név nincs a világon. A gyermeknek meg van a neve, de ő ezután születik meg, Közbe azon kis hátszegi bankban, melynek én is szerény felügyelő-bizottsági tagja vagyok, hátszegi jó embereim gyámolításából, kezembe akadt egy Kompass. Oh! Jéh! minő garmadája ez a kincseknek. Ezt kell megpróbálni. Ugy t. i., hogy legbizalmasabb levélben egy-egy morzsát kérek tőlük. Körülbelül 450 címet kijegyeztem magamnak subrosa. Vettem ugyanannyi levélpapírt s borítékot és 10 filléres bélyeget. Hazavittem. Eszrevétlenül bevitettem. De már az írást nem csinálhattam titkon. Feleségem észrevette. A legteljesebb kukliné prédikációban részesültem. De nem retiráltam meg, holott igen-igen sok esetben megtettem s teszem. „Hiába fáradsz“, stb. „Majd meglátjuk“. Folyt a munka: kis iskolás leányaim is segítettek.

Persze rendes teendőinken felül. 1907. október hónapja ezzel telt el. November 1—10-ig expedáltam a szélrózsa minden irányában. Szorongó várakozás. De már november 16-án visszajött egyik fecskénk 10 koronával. Ez a debreceni első Takarékpénztár. Ezt követte még 30 a 450-ből. 9 Erdélyből. Fáj még most is, hogy a honnan leginkább vártam, onnan nem jött. De hálát adok a jó istennek, hogy jött. Győztem. Felcsésem meghajolt. Hiszen 275 koronát tett ki ez. Bejelentettem a közhasznuba gyümölcsöző alapot egyházközségemnek, azután egyházmegyém után a Mlt. Ig. Tanácshoz, hol is, amint a Ref. Szemlében látható (7. szám 1909.), 1909. február 18-án ellett fogadva. Ennél nagyobb öröm rég nem érte szegény fejem, áldassék érte a jó Isten.

Eredeti tervem szerint ezzel végződött volna a dolog. De évés közben jön meg az étvágy. Nem tudtam megállni. Ragadtattam. Így történt, hogy alapító leveleim járták a fórumokat, magam pedig szintén tovább a magam útját. Ez az út néhány általam biztosnak gondolt testvér, rokon, jó barát és testülethez vezetett. Számszerint, amint feljegyzéseimből látom, 1908. aug. 20. tól. 1909. december 28-ig, 29 egyedhez. Ebből 7 a hét alma majter vallásánára, egy a saját, u. n. Röpivem, mely éjjel, nappal nálam van. Már eddig a 29-ből megtért 8 s még szives ígéret után várok 4-et. Emellett még egy eredeti újévi galambom is gazdag utat járt be. Közel s távolban levő régi s újabb ismerőseimnél kopotatott be boldog újév kívánással. 100 koronán felül hozott kincset ez is. A 8 így következik sorban: 1. Vásárhelyi Jolánka 17 korona, 2. Reitter Károly 3 k., 3. Andrádi Irma 24 k. 10 f., 4. Tankó Béla szászvárosi vallásánár a Kun kollegyum ifjuságától 11 k 66 f., 5. Kosa Mihály kollegám felügyelete alatt két petrozsényi jó tanuló, szegény fiu — a gyűjtött összegből 25 százalék nekik maradt — 37 k. 60 f., 6. Nagy Elek marosvásárhelyi táblabíró 5 k., 7. Pap Ignác ig. t. Debrecen 5 k., 8. Imre Lajos vaskapui kedves paptársam 5 k., az én röpivem pedig, melylyel én eddigelé jártamban, keltemben százakat meginstáltam, behozott mostanig 630 koronát. Ugy, hogy e sorok papírravetésekor az én egyházközségem Kálmán-alapja a Közhasznuba helyezve kiteszen 1120 koronát. Közel két évi küzdelmem szép eredménye. Sok kedves tapasztalat mellett kedvetlenülben is volt részem. Mindjárt a kezdetkor egy öreg vaskalapos papbátyám felismerte, hogy a hozzá került levél gyerekirás. Egy fél iven oktatót ki. De bankja nem küldött semmit. Hanem a levelében volt 10 filléres bélyeget mégis az alap gyűjtésére fordítottam — ötlet hivatalos levélben nyugtatván meg, hogy nem járunk hamis uton. Az én röpivemmel még eddig egy ifjanc, egy öreg jegyző és egy sánta órárs röpitett el, de a többi, több százan szivesen fogadtak. Sőt sajnós, de való, a más fajta s felekezetűek szivesebben, mint az én hitfeleim közül nem egy.

Még a kath. Klérus is képviselve van ivemen. Egyik gyűjtőm is kath. fiatal ember. Nem tudom szó nélkül hagyni azt sem, hogy kolégyumainkkal is furcsán jártam. Minthogy alapítványom a jövő nemzedéké, azt gondoltam, hogy az ifjuság fillérei is legyenek benne s még amellett gyakoroltassanak is a légszűbb erényben. azért fordultim vallásánárainkoz is, igazgató urak tudtával.

A Kun Kolégyum értett meg eddig igazán. Tárelmetlenségem kényszerített, hogy 1908. december 23-án egy körlevélben ismételjem meg kérésem. Ennek az u. n. körlevelemnek rovatai ezek: Kolégyum neve, igazgató tanár ur mikor szíveskedett tovább küldeni, vallás tanár ur Kálmán-alapra mennyit gyűjtött a kolégyum nemes ifjuságától. A zilahi kolégyum erre adott válaszában rövid lényű e ez: Kincs, nincs, 1909. jan. 2. A kolozsvárié. 1909. február 15. dátálva, a tanárikar határozataként, szintén ez. Mi lenne u. i., ha a „mi tanulóink az ilyenmü gyűjtésekkel, ugyszólva, állandóan igénybe volnának véve?” Szerintem, semmi baj nem lenne. A tanárikar szerint világvége lenne. „Ép ezért a tőlünk távolabb álló, localis gyűjtőnek helyet nem adhat, tanítványainak áldozatkésztségét igénybe nem veheti“. A református kolégyumtól egy kis hunyadmegyei ref. egyház gyámolítása távolabbi, localis jellegű dolog. Talán nem egészen. A püspöki látogatás utin épen csodálatos ez. A pásztor e szerint azt az egy elveszett juhót, ott kellett volna hogy hagyja, a szegény asszony az elgurult fillérét szintén. Mert a földolokban a tanárikar aggodalma tulzott. Ismerem én tanulóink módját. Tudom, hogy egy-egy fillért tudnak adni. Én csak ezt akartam. Bizony, pl. a kolozsvári kolégyum ifjusága, 300-at véve 300 fillért adhatott volna. A többi szintén. Ebbe nem tudtam én belenyugodni. Mintha nem értettek volna meg. Az ivet a következő kolégyumnak nem kegyeskedett az igazgató ur tovább küldeni. Én meg ugy el busultam magam ez idegen beszéd, hogy nem küldém tovább. E sorokat ha olvasni fogják a többi kolégyum vallásánárai, tegyenek szívök sugallata szerint. Tudom, érzem, hogy lehetlent, rosszat nem kívántam. És abban a hitben vagyok, hogy tanítványaink mindenestől annyira egyek református egyházzunkkal, hogy a legkisebb fájdalmát is át kell érezzék. Egymásnak terhét kell hordoznunk. A kolégyumnak nem fellegráink, büszkén lenézők nimbusaiba burkolóznán, hanem egy testnek részei. A vallás tanárikar egész működését erre irányítsa. Ne osztályozzunk. Mert végén a kolozsvári kolégyum is csak localis ügy, ha nagyon determinálunk. Keseredett szívű emberként nézzenek e sorok olvastán s ne nehezteljenek érte. Sokat haboztam, leírjam, ne-é? A serpenyő oda billent, hogy le. Tehát leírván, nagyon megkönnyebbültem. Még igazolnom kell, hogy miért mondám, hogy ez alapítványnak a jövő generáció veszi hasznát. Azért mert a folyton gyarapodó tőke

50% mindig a boldogfalvi pap társadalmi működésének jutalmazására lesz fordítandó, rendes fizetésbe be nem számíthatólag. Ez most éveken át csekélység, de évtizedek múlva már valami, száz év múlva pedig nagy kincs. Ha tehát nem is mondja meg a bölcső, hogy milyen lesz a jövő, nincs kizárva, hogy valamelyik kolégyomunk deklináló növendéke ide kerül papnak s itt látja hasznát az ő s társai filléreinek.

Azt is megakarom monlani, hogy miért bizom ez alap kezelését a közhasznura. Elsősorban hálából, mert ez és a hunyadmegyei első, már eddig 100—100 koronával nevelték ez alapot. Másodsorban törhetlen bizalomból. A közhasznu József a takarékok közt: ez a kis alap legyen az ő Benjáminja. Lesz még József a testvérek közt legnagyobb, nem lesz tehát rossz sorsban az ő Peniáminja.

Visszapillantva az eddigiekre, azal végzem: szeretett szolgatársaim, amennyi en lehetséges igyekezzetek ti is egyházaitokban a nagy Kálvin emlékezetét — k'it ezer Zoványi se tehet kicsivé — állandó intézményekkel, alkotásokkal megőrizni. Azok, akikkel éltek, akiket Isten földi jókkal bővebben megáldott, közsorsu s főrangu hitsorso aink segítsenek, támogatásnak, hála legyen érte a felséges Istennek, ki atya, fiu, szentlélek, teljes szentháromság.

Óralja, Boldogfalva, 1909. március 10.

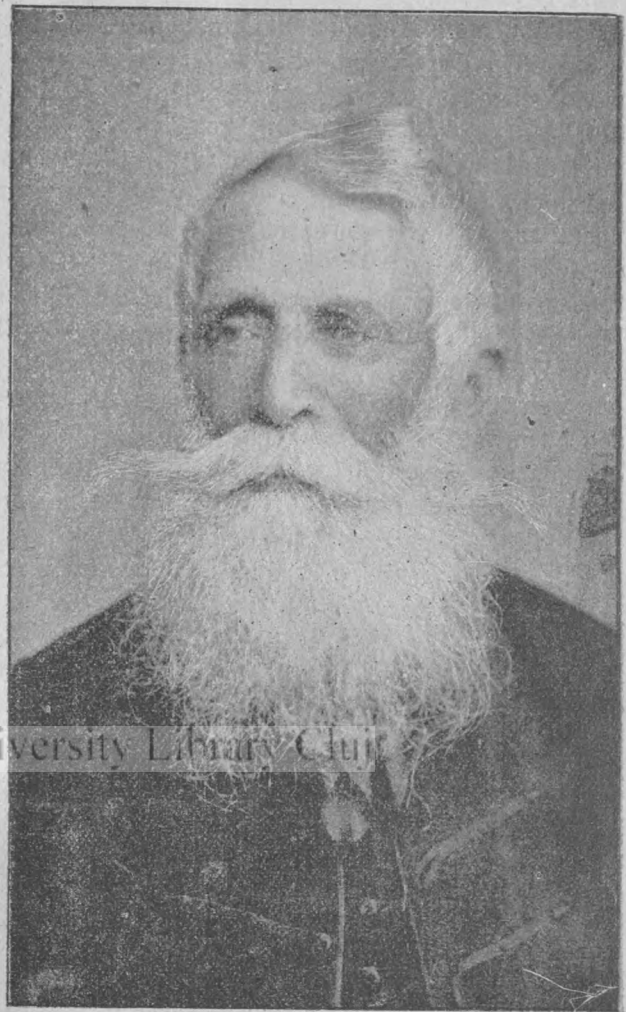
BCU Vásárhelyi Lőrincz. University Library Club

KRÓNIKA.

A protestáns egyházak közös bizottságának ülése.

E hó 8-án tartotta a protestáns egyházakat közösen érdekő ügyek elintézésére kiküldött bizottság báró Bánffy Dezső és Baltik Frigyes elnöklete alatt ülését, ahol Baksay Sándor, Antal Gábor, Gyurátz Ferenc, Scholtz Gusztáv Zelenka Árpád püspökök, továbbá Tisza István gróf, Zsilinszky Mihály, Darányi Ignác, Degenfeld József gróf, Prónay Dezső báró, Meskó László, Széll Kálmán, Baksa Lajos, Zsigmond Jenő, Széhló Kornél, Dókus Ernő, Szentiványi Árpád mint tagok vettek részt. A bizottság ma készült véglegesen állást foglalni a Ne temere ügyében, de amennyiben az elnöklő Bánffy Dezső báró kijelentette, hogy teljesen hiteit érdemlő helyről tudomására hozták, hogy a Ne temere Magyarországra nézve felüggesztetett, ennél fogva a bizottság ezt a kijelentést megnyugvással vette tudomásul azzal, hogy felkéri a kormányt, hogy amint rendelkezni fog a felüggesztést kimondó rendelettel, tegye közzé és juttassa a bizottság tudomására is, mert a bizottság véglegesen megnyugtatta csak abban az esetben lehet, ha a felüggesztést minden tekintetben kielégítőnek találja. A bizottságban nagy meglepéssel beszéltek egymás között arról, hogy a Ne temere ellen irányuló protestáns mozgalom

révén a közvéleményben keletkezett nyomás alól a magyar kath. püspöki kar nem vonhatta ki magát s megfontolásra bírta rá a Vatikánt. Az esetben mindenki a protestáns állásfoglalás győzedelmét látja.

Dr. Hammerer orvos, a ki az ázsiai Törökországban a keresztyén hit egyik kiváló terjesztője.

A pápa ellenünk. Tudvalevő, hogy a mi királyunk vétőjoggal bír a pápaválasztáson. Akit ő nem akar, azt nem lehet pápának megválasztani. Jelentékeny értékű ez a jog, mert megakadályozhatjuk, hogy valami halálos ellenségünk jusson a világ minden részében befolyással bíró pápai hatalomhoz. Többször próbálkoztak már e jogukat elvenni, de mindenkor hasztalanul, mert kormányaink elég erős kézzel bírták a veszeltyt elhárítani. Most azonban elég erősnek érzi magát a klerikalizmus a kísérletet megújítani. Ma a bibornokok közt a pápa egy bulláját osztották szét, mely a világi hatalmak vétőjogát a pápaválasztásokon a jövőre nézve megszünteti és a bibornokoknak kiatkozás terhe alatt megtiltja, hogy a konklave alkalmával egy világi hatalom befolyását közvetve vagy közvetlenül érvényesítsék. A jelenlegi pápa megválasztását tudvalevőleg annak köszönhetette, hogy ellenjelöltjével szemben a monarchia vétőjogát érvényesítette.

Türr István emlékezete. A Budapesti Népoktatási Kör vasárnap délelőtt Zsilinszky Mihály v. b. t. t., nyugalmazott államtitkár elnöklésével közgyűlést tartott. Főnállása óta a 38-ikat. A közgyűlés keretében Türr István-ünnepet rendezett a kör, amelynek a generális az elnöke, majd tiszteleti elnöke volt. Az emlékbeszédet dr. Gyulay Béla, alelnök mondotta. Türr István élete történetének, harcainak, diadalainak és munkásságának ismertetésével kezdte beszédét, méltatta őt, mint hőst, mint a műszaki haladás nagy apostolát, aztán ecsetelte, mily hervadhatatlan érdemeket szerzett a felnőttek oktatása körül. A tetszéssel fogadott beszéd végén a közgyűlés áttért a napirendre. A jelentések tudomásul vétele után a közgyűlés közfelkiáltással megválasztotta a régi tisztikart: Beck Dénes indítványára a közgyűlés Zsilinszky Mihályt elnöknek, akit legutóbb a felekezeti egyenlenség ellen való tiltakozásáért sok támadás ért, a kör érdekében teljesített buzgó szolgálataiért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Zsilinszky Mihály elnök megköszönte az elismerést s kijelentette, hogy ő is azt a nézetet vallja, amelyet Türr István: *többet cselekedni, kevesebbet szónokolni. Közéletünk egyik legnagyobb baja, hogy nagy szólamokkal intézik az ügyeket és nem tettekkel.* Vajha mi protestánsok mindnyájan figyelembe vennék ezt a jelszót s csak így cselekednénk.

Isten igéje.

Nikodémus.

János ev. III. 1—7.

Nikodémus még kétszer említették ez evangéliumban. Egyszer, midőn a farizeusok, kik Jézust meghallgatni sem akarják, szolgálkat küldenek el, hogy azok elfogják őt. A szolgálak azonban ama bizonyágtétellel térnek vissza, hogy „soha ember még úgy nem szólott, mint ez az ember“. Hozzák tehát a Krisztust, de keblökbe zárva. A farizeusok gúnyosan kérdik: „Valjon ti is elvagytok-e hitelve?“ És átkot mondanak a sokaságra, mely nem ismeri a törvényt és a Jézusban hiszen, Nikodemus szót emel a Jézus mellett: „Valjon ami törvényünk kárhoztatja-e az embert, ha előbb ki nem hallgatja és nem tudja, hogy mit cselekszik?“ (Ján. VII. 51.) Még egyszer látjuk Jézus közelében. Mirhából és áloeból való kenetet hoz, mintegy 100 fontot a szent test bebalzsamozására. (XIX. 39.)

Látjuk tehát, hogy Nikodémus igazán szerette a Jézust. De látjuk azt is, hogy nem nagy bátorsággal és nem elég határozottsággal tésze vallást róla.

Különösen kitűnik ez eme első fellépéséből. Éjjel jön Jézushoz. Valami nagy erő vonja, de nem mer nyíltan menni hozzá. Nem tud bátran és egyszerre szakítani a multtal és hagyományaival. A

Krisztus ereje benne is meg kell vivja a harcát a bűn erejével. És nála épen nagy ez utóbbi ellenálló képessége. Hogyne, farizeus, főember. Gondolj csak magadra testverem! Oly könnyen tennéd vagy tetted le minden rangodat, azért, hogy a Jézusé légy? Oly könnyen szakítottál-e te is egész multtaddal?

Igy négy szem közt vallást tésze Jézusról: „Tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóul. Mester“. Bátortalan ugyan még e vallástétel. Mintegy enyhíteni akarván annak erejét, többesben mondva: „Tudjuk“. Nem mer még lelkesen, elragadtatással szólni, mint a lángoló Péter, a cezáreai uton. Te vagy a Krisztus, az élő Istennek fia., Neki még csak „tanítóul“ jött a mester“. Még nem érzi, hogy az ő megváltója, hogy az ő Krisztusa.

De mégis helyes-e bizonyágtétel, senki sem teheti e jeleket, melyeket te teszel, hanem ha Isten van vele. A jelek valódi értelmét felfogja, igaz jelentőségét megérti, azok mind Jézus mennyei küldetését isteni eredetét mutatják.

És Jézus átlát Nikodémus lelkén: Látja helyes ítéletét, lelkesülését az igazságáért, de látja tartózkodását, bátortalanágát is. Neki pedig bátor követőre, egész emberre, nyíltan és határozottan vallásttevőre van szüksége.

Azért, mintegy félbeszakítva Nikodémus erőtlén vallomását, oly feleletet ad nekt, mely szól lelke mindkét tulajdonságához: igazságvágyához is, bátortalanágához is. „Bizony, bizony mondom néked: ha valaki ujonnan nem születik, nem látja az Isten országát“. Erősen hangsúlyozza, két „bizony“-ságtétellel. Azért, hogy vegye észre a bátortalan és minden, még a bűnnel való, erőszakos szakítástól is féltő Nikodémus, hogy mily nagy különbség van az ő bátortalan hite és Krisztus követéséhez szükséges teljes hit között. „Nem lehet két urnak szolgálni.“

Igy jársz te is, ha Jézushoz bátortalanul, félhittel mész, hogy úgy féligmeddig vallást tégy ő rólla. Neked is felállítja a „vagy-vagy“-ot. Látom vágyakozódat, látom a jóakaratot, mely benned van, az én országom után. De ez még mind, nem elég ahhoz, hogy bemehess oda. Hiszen magadban kell érezned azt, tebenned kell lennie annak. Egy kebelben pedig nem férhet meg e kettő: a sötétség birodalma és a fényes napé. Egy más lelket kell nyerned. Ujjászületned. Tudjuk ugye mind, mit jelent e szó. Ujjászületnek a nap is, minden éj után. Ujjászületnek a természet, minden tavasszal, a téli halálos álom után. De más az emberi szív ujjászületése. A nap, a természet egészen hasonló marad ujjászületése után, előbbi mivoltához. Az emberi szív egészen ellenkezője lesz annak. A régi volt tökéletlen, ez lesz tökéletes. amaz nem láthatta, ez látja Isten országát. Kétkedő Nathanaelből lelkesült vallástevő, hitetlen Tamásból hívő, Saulból Pál. Ez az ujjászületés. Aki a régít látta, rá sem ismer az ujra.

Nikodémus nem érti meg, hogy emberrel ez hogyan történhetik. Ilyen változáson vén létére hogyan mehetne át, ha tán elől kezdhetné életét, mindazt a mit tett, nemtetté tehetné, a megtörténtet nemtörténtét De „hogyan születhetik az ember, ha vén?“ Nem tudja megérteni épen azért, mert még nem vette a Krisztus mindenekezt átinformáló erejét. Azt csak egész hittel nyerhetni meg. Még emberi erőre gondol és nem érzi, hogy az a názáreti Mester „felülről való erőt ad, nagyobbat földinél“.

Nem született ő még a víztől és lélektől. Nem vette a gyergeséget, a bűnt eltörlő kegyelmet és így nem vehette az új életre erőt adó kegyelmet. Ime, ezért nem tudja Nikodémus, hogy mimódon lehetséges születni az embernek, ha vén.

És Jézus szól: Tudod, hogy az én országom lelki ország, oda csak lélektől születettek mehetnek be, lélektől újjászületettek. „Ami testtől született, test az, ami lélektől született lélek“.

Te sem érted e dolgot testvérem? Nézd meg azokat az embereket, kik a Jézuséi. Nézd meg a történetben, nézd az evangéliumban és nézd meg az életben is. Hasonlítsd össze a „lélek“-től nem születettekkel.

És akkor nem csodálsz, hogy Jézus azt mondja: „Szükség néked is újjászületned“, hogy örökre meg ne halj.

Kegyesség útja.

Hol van Ő?

Nem rég egy fiatal leány keresett fel ezzel a komoly kérdéssel: „Hogyan találom meg Jézust?“ Alig beszélgettem vele egy keveset, mindjárt észrevettem, hogy hasznosabb és célszerűbb utat-módot keres az egyetlenegnél, a keresztnél. Nyilvánította is azt a szándékát, hogy mielőtt a Krisztushoz jönne, valamit szeretne tenni, megjobbulni, mert nagyon bűnös és így fél a Krisztus jelenlététől. Rövid hallgatás után mikor komolyan kért, hogy segítsen szándékában, emlékeztettem Jézus szavaira: „Mert nem az igazakat hívogatni jöttem, hanem a bűnösöket a megtérésre!“ Szinte kétségbeesetten kiáltott: „Oh csak megtdnám hát találni. Hol van Ő?“ . . . „Itt ebben a szobában! vár, hogy szeretettel fogadjon téged!“ És amint ott ült, lehajtott fejjel, keservesen sirva — eszembe jutott ez a mondat, amit rögtön idéztem is: „Hacsak ruháját illetem is, meggyógyulok.“ . . . És meggyógyult az asszony abban az órában. Hirtelen felemelte fejét és szólt: „Csak ennyi az egész? Arca sugárzott az örömtől, karjait kitérta, mintha megakarta volna Őt ölelni, hangosan kiáltotta: „Meváltóm, szerelmes Megváltóm!“

Nem gondoljátok-e, hogy volt nagy öröm az angyalok között, mikor Jézus uira mondá, mint egykor itt a földön: . . . „Illete engem valaki; mert én észrevettem, hogy erő származék ki tőlem. Nem gondoljátok-e, hogy újra beírta saját kezeivel ennek a másik Máriának nevét is az „Életnek könyvébe?““

(Angolból.)

Kádár Géza,
zilahi ref. lelképásztor.

A boldogságot ugyszólván mindenki künn a világban, e világ dolgaiban keresi. Vagyon és jólét, gazdagság és élvezet, dicsőség és méltóság, művészet és tudomány — és más egyéb világi gyönyörűség: ime a képzelt javak, a melyekbe boldogságunkat helyezhetjük. Ábránd, hiú álom az egész.

Komenius Ámos János.

Hogy' felejtjük el az éneklést egészen.

Moody misszionárius beszéli, hogy egyszer Londonban jártakor egy szép kanári madarat látott egy helyen, melynek szépségét alig győzték csodálni. A tulajdonos azonban így szólt hozzá: „Igen szép ez a madár, de sajnós, elvesztette a hangját. Ezelőtt remekül énekelt, de nekem az volt a szokásom, hogy kalitkáját az ablakon kívül akasztottam fel. A verebek szüntelen ott csiripeltek körülötte, lassanként észrevettem, hogy az én madaram is elhagyja szép éneklését és elkezd csiripelni veréb módjára, egy idő óta nem tud mást csak csiripelni, csiripelni.“

Moody azután e történet fölött így elmélkedik: „Mily találó hasonlat ez nemely keresztyénre nézve. Egykor örömmel és vidáman énekeltek az Urnak dicsőítő és hálaéneket. de érintkezésbe jöttek oly emberekkel, a kiknek szájuk csak a világi dolgok dicsőítésére nyílik meg, a kik csak csiripelnek; s ők, mint a kanári madár, elfelejtik az éneklést, csak csiripelnek, csiripelnek.“

K. E.

HIREK.

Olvassuk rendszeresen a Bibliát.

(Heti utmutató a Biblia-olvasáshoz.)

A szoros kapu.

1909. március 15. Hétfő. Akadályok. Luk. 14 : 25—35.
16. Kedd. Az Úr Ján. 10 : 7—16.
17. Szerda. „Új élet“. Ef. 2 : 18—22.
18. Csütörtök. „Új megnyitott ajtó“. Jel. 3 : 7—11.
19. Péntek. Általvitetünk. I. Ján. 3 : 14—19.
20. Szameat. Határozatlanság. Luk. 9 : 57—62.
21. Vasárnap. A szoros kapu. Máté 7 : 7—14.

A szoros kapunál kezdődik a keresztyén élet.
Miért nevezi az Úr szoros kapunak?

A Bethánia-egylet évi ünnepélyei. A budapesti Bethánia-egylet évi ünnepélyét f. évi március hó 21—25. napjain tartja meg: Március 21-én este 6 órakor *vallásos estély* lesz a Kálvin-téri templomban. 22-én délután 5 órakor, 23. és 24-én d. e., 10 és d. u. 5 órakor *konferencia a Bethánia-egylet pesti helyiségében* (Kazinczy-utca 6. b. sz. földszint jobbra az udvarban, 25-én d. e. 11 órakor *közgyűlés a Bethánia pesti helyiségében és délután szeretetvendégség.* A Bethánia-egylet és keresztény-szövetség erdélyrészi tagjait mi is felkérjük a kegyes összejöveteleken való részvételre, azzal, hogy elhatározásukat a Keresztény Szövetség felelős szerkesztőjével, Biberauer Richárd lelkész, kedves tesvérünkkel közöljék, (Budapest, Hermina-ut 39, Bethesda-kórház), aki a résztvevők esetleges elszállásolásában is segédkezni fog.

Kálvin János élete és re.ormációja. Irta S. Szabó József deereceeni vallásnár és lapunk társszerkesztője. Kálvin Jánosnak, nagy reformátorunknak 400 évi születési jubileumi ünnepélye alkalmából kis füzetet melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe, kérve, hogy azt mindnyájan rendeljék meg. Aki tudni akarja, hogy Kálvin milyen bátással és áldással volt a vallásos hitre, az igaz Keresztény életnek kifejlődésére, az e kis művét okvetlen olvassa el. Megrendelhető *Hegedűs és Sándor könyvkiadóhivatalában, Debrecenben,*

A Keresztény Népbarát című evangéliumi naptár, bár kissé későn, de mégis megjelent. Ára 40 fillér. Megrendelhető Deli Gyulánál, a Bethánia-egylet tisztviselőjénél Budapest, IX. ker. Lónyai-utca 9. sz. II. udvar. 2. ajtó. Aki a naptár ára fejében egy levélben 45 filléres bélyeget küld be, az pórtómentesen kapja meg.

— **A vasárnapi munkaszünetért.** A vasárnapi munkaszünet kiterjesztéséről most folyik tanácskozás a kereskedelmi miniszteriumban. A kormány munkája erős támaszt talál a közvéleményben. Legutóbb a protestáns nép szociális érdekeit gondozó Kalvin-Szövetség intézett fölterjesztést a kereskedelmi miniszterhez, rámutatva azon hiányokra, amelyek a vasárnapi munkaszünetet hézagossá teszik. Fölkelti a kormány figyelmét arra, hogy egyszer már gondoskodni kell az állami hivatalnokok, főleg pedig a nehéz szolgálatot végző vasuti, postai, villamosvasuti és hajózási alkalmazottak vasárnapi pihenéséről is. Rendezni óhajtja a szövetség a korcsmák és a dohánytözsdék munkaszünetét is. Csak helyeselni tudjuk a szövetség ezen lépését, mert éppen azon rétegek érdekében lépett föl, amelyek közérdekű munkájukkal leginkább kiérdemlik a közbecsülést, de eddig — érthetetlen okokkal kimaradtak a kedvezményezett közt. Meg vagyunk győződve, hogy a fölterjesztés nem hiába történt s ha a vasárnapi munkaszünet olyan államban, mint Anglia, keresztülvihető volt: a maga teljességében, annak nálunk sem lesz akadálya.

A Bethesda kórház megvételére a Vasárnap szerkesztőségéhez eddig a következő adományok érkeztek be: a Vasárnap szerkesztősége 10 korona, Tótfalusi Józsefné. lelkész felesége 10 kor., Györi Józsefné 2 kor., Jakab Albertné 10 kor., Özv. Mihály Albertné 1 kor., Seidl Gyuláné 2 kor., Deé Sámuel 5 kor., Gáspár Juliska 2 kor., Bodó Károlyné 1 kor., Bodó Erzsébet 40 fillér, Deé Sámuelné 2 kor. Özv. Pap Oszkárné 1 kor., Kutasi Jánosné 2 kor., Dabóci

Róza 1 kor., Özv. Szakács M.-né 1 kor., Várbeli Lajos 1 kor., Várbeliné Hajdu Eszter 1 kor., Nagy Imréné 1 kor., Nagy Imre 1 kor., Főrizs Józsefné 1 kor., Györi József 50 fill., Békési György 1 kor., Kiss 20 fill., Csiky Mariska 40 fill., Riha F. 1 kor., Bodássy 1 kor., N. N. 50 fill., N. N. 50 fill., Erősd István 1 kor., Osváth J. 1 kor., Dr. Hints Elek 2 kor., Dr. Malom Dezső 1 kor., N. N. 50 fill., N. N. 50 fill., Veress Józsefné 20 fill., Váry Lászlóné 1 kor., Dózsáné 1 kor., Dr. Nyerges 1 kor., Dr. Hints Zoltán 2 kor., Dr. Deák Sándor 2 kor., Kozmáné 1 kor., Dr. Takács Manó 2 kor., Dr. Bedő Sándor 3 kor., Dr. Nagy János 1 kor., Bozsayné 2 kor., Dr. Groszmann 1 kor., N. N. 50 fill., Barabás Ferencné 1 kor., Nuszbaum F. 30 fill., Nagy Gyula 20 fill., Nagy Sándor 1 kor., Botos István 1 kor. Az adakozók neveinek közlését tovább folytatjuk. Szeretettel kérünk mindenkit a szíves adakozásra.

Világ folyása.

Válsághirek. Amig kívülről, a Balkán felől a háboru lehetősége fenyeget, addig itthon házelnapolásról, feloszlásról, kormánylemondásról szólnak a különböző hírek. A függetlenségi párti képviselőknek egy része, amely Just Gyulát, a képviselőház elnökét vallja vezérének, türelmetlenül követeli az önálló jegybank felállítását és a bankbizottságban olyan határozat hozatalát követelte, hogy a képviselőház nem hosszabbítja meg többé az osztrák-magyar bank szabadalmát, hanem utasítja a kormányt, hogy az önálló jegybank felállítása iránt mielőbb törvényjavaslatot terjesszen be. A miniszterelnök ellenezte ezt az indítványt és kijelentette, hogy mindaddig, míg a két kormány közt tárgyalások folynak, a baigazításokat nem fogadhat el; kijelentette, hogy a kormány nem teheti ki magát meglepetéseknek. Kossuth Ferenc ehez hozzátette azt is, hogy nem érdemes a jó eredményt türelmetlenkedéssel kockáztatni és pártolta Széll Kálmán ama javaslatát, hogy halassa el a bizottság érdembeli határozatát arra az időre, amikor a miniszterelnök előterjeszti javaslatát. Ezt a balasztó indítványt hevesen elleneztek a függetlenségi bankbizottsági tagok és végül is Hoitsy Pál indítványát fogadták el, amely úgy szól, hogy Holló Lajosnak, a bizottság előadójának javaslata nyomassék ki és a bizottság elnöke köteles rövid időn belül új ülést összehívni. Ebből a határozatból nyilvánvaló, hogy a válságról szóló hírek intzottak, mert hiszen Hoitsy Pál indítványa közel áll a kormány intencióihoz, de nyilvánvaló az is, hogy a bank kérdésben tényleg vannak ellentétek, amelyeknek elsimitásától függ az, vajjon válság előtt áll-e a kormány, avagy sem.